

**Παναγιώτατε Πάτερ και Δέσποτα,
Σεβασμιώτατε άγιε Ελβετίας
Σεβασμιώτατε άγιε Περγάμου
Σεβασμιώτατε άγιε Τελμησσού
Θεοφιλέστατε άγιε Λαμφάκου
Σεβαστοί πατέρες
Εξοχότατοι εκπρόσωποι της Ελληνικής Δημοκρατίας**

Αγαπητά μέλη και αγαπητοί φίλοι του νέου Συλλόγου μας στην Ελβετία

Δεν είμαι θεολόγος, δεν είμαι ιστορικός, δεν είμαι φιλόλογος, δεν είμαι καθηγήτρια. Είμαι γεννημένη κ μεγαλωμένη στην Πόλη, έχω ακόμη το σπίτι μου εκεί, την επισκέπτομαι συχνά λόγω της οικογένειάς μου, είμαι δεμένη με τον τόπο μου κ το Πατριαρχείο μας, όπως όλοι οι Πολίτες. Θα ήθελα λοιπόν να δείτε την παρουσίαση μου στη σημερινή σπουδαία μέρα μέσα σε αυτό το πλαίσιο.

Je ne suis pas ni théologien, ni historien, ni philologue, ni professeur. Je suis née et j'ai grandi à Constantinople, j'ai encore ma maison là bas, j'y vais souvent à cause de ma famille, je me suis très attachée à ma ville natale et au Patriarcat comme tous les Constantinopolitains. Je vous prie de voir ma présentation dans ce contexte ce jour important.

Το εγκόλπιο ημερολόγιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μια μικρή εγκυκλοπαίδεια, που εκδίδεται ανελλιπώς από την αρχή της τρίτης μετά Χριστόν χιλιετίας ξεκινάει με ένα ποίημα " Τί εστί Πατριάρχης" από το νομοθετικό έργο 'Επαναγωγή' δύο Βυζαντινών αυτοκρατόρων του 9^{ου} αιώνα, του Βασιλείου Α' και του υιού του Λέοντος ΣΤ' του Σοφού, της Μακεδονικής Δυναστείας. Σας το μεταφέρω σε ελεύθερη μετάφραση :

" Ο Πατριάρχης είναι
εικόνα ζωντανή Χριστού και έμψυχη,
δι' έργων και λόγων
χαρακτηρίζουσα την αλήθειαν.
Εις αυτόν έγκειται
η σωτηρία των απίστων και αιρετικών ψυχών
και το υπέρ της αληθείας
και της διεκδικήσεως των δογμάτων
λαλείν ενώπιον βασιλέως
και ουκ αισχύνεσθαι".

Ένας τέτοιος πατριάρχης έμελλε να γεννηθεί στις 29 Φεβρουαρίου 1940 στο χωριό Άγιοι Θεόδωροι της νήσου Ίμβρου, στο βορειοανατολικό άκρο του Αιγαίου Πελάγους. Από γονείς απλούς του χωριού, τον Χρήστο Αρχοντώνη, ιδιοκτήτη του ενός από τα πέντε καφενεία του χωριού και την Μερόπη το γένος Σκαρλάτου, ο Δημήτριος, το τρίτο από τα τέσσερα παιδιά της οικογένειας, μεγαλώνει με χριστιανικές αρχές. Χαίρεται τις χαρές του χωριού, τις συντροφίες του καφενείου και αγαπάει τα γράμματα. Είναι αυτά τα μοναδικά προσόντα που μαζί με τις σπουδές, την ασυνήθη εργατικότητα, τον απaráμιλλο ζήλο του προς την Μητέρα Εκκλησία και την αγόγγιστη πορεία του από τα πρώτα σκαλοπάτια της ιερωσύνης του, θα τον αξιώσουν να γίνει, ο 270ς Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης, 23 χρόνια πριν, στις 22 Οκτωβρίου 1991.

Η Ίμβρος και η οικογένεια του έπλασαν την ψυχή του, οι σπουδές τον χάρισαν το βάθος και τα ταξίδια το εύρος του χαρακτήρα του. Αυτά μαζί έκαναν αυτό που είναι : ο άνθρωπος που ζει,

κινείται και αναπνέει για την εκκλησία του Χριστού, που οραματίζεται και αγωνίζεται για την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου, που έχει το χάρισμα της φιλίας, που χτίζει γέφυρες, που ανοίγει θύρες, που επιμένει στην αξία του ανθρωπίνου προσώπου, που εμμένει στην κατ'εικόνα και καθ'ομοίωσιν με το Θεό πλάση του ανθρώπου, η οποία ουδέποτε θα αποτιμηθεί ως κάτι λιγότερο από μυστήριο.

Αυτό το Μυστήριο της Συναντήσεως με την Ορθόδοξο πίστη, τις διαστάσεις της αποστολής και του οράματος του, ο Πατριάρχης παίρνει την πρωτοβουλία να προσφέρει στον αναγνώστη με το παρουσιαζόμενο απόψε βιβλίο του. Να φέρει σε διάλογο την Ορθοδοξία με όλο τον κόσμο, να συναντήσει κυρίως το μη ορθόδοξο κοινό, στο πρώτο μέρος του βιβλίου και να μιλήσει για τα επίκαιρα θέματα και τα μεγάλα ερωτήματα του σήμερα στη συνέχεια.

Έτσι λοιπόν το βιβλίο ξεκινάει με ένα σύντομο περίγραμμα της Ορθοδοξίας, της βαθιάς ριζωμένης στο παρελθόν που ταυτοχρόνως ατενίζει προς το μέλλον, και της ιστορίας και του ρόλου του Οικουμενικού Πατριαρχείου ανά τους αιώνες.

Θα σας μεταφέρω δύο πολύ σημαντικές θέσεις του Πατριάρχη από το βιβλίο του διακεκριμένου θεολόγου Olivier Clément "La vérité vous rendra libre" Entretiens avec le Patriarche œcuménique Bartholomée Ier, το 1996, για να τον κατανοήσουμε καλλίτερα στη Συνάντηση με το Μυστήριο : Η πρώτη είναι: " Partir d'ici? C'est exclu, dit -il. Le patriarcat n'a jamais quitté cette ville, sauf pendant cinquante-sept ans au XIIIème siècle, quand elle fut occupée par les Latins et qu'il s'est réfugié à Nicée. De ce point de vue Bartholomée Ier considère comme une bénédiction de siéger dans un pays de constitution laïque et à majorité musulmane". Και η δεύτερη: "Pour être moi -même j'ai besoin de toi. Si nous ne voyons pas dans les yeux l'un de l'autre, nous ne sommes pas vraiment humains".

Ο Πατριάρχης λοιπόν στο πρώτο αυτό εισαγωγικό κομμάτι μάς μιλάει για την ζώσα παράδοση της Ορθοδοξίας, η οποία εδραιώθηκε στο Βυζάντιο από τον Άγιο Ανδρέα τον Πρωτόκλητο των Αποστόλων, και τον πρώτο επίσκοπο του τον Στάχυ (38-54) και συνέχισε με την ανακήρυξη της Κωνσταντινουπόλεως ως πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στις αρχές του 4ου αιώνα και επικυρώθηκε με τις επτά Οικουμενικές Συνόδους. Οι τίτλοι 'Οικουμενικός Πατριάρχης και Οικουμενικό Πατριαρχείο' μάς λέει χρονολογούνται από τον 6ο αιώνα και ανήκουν αποκλειστικά στον Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως. Υιοθετήθηκαν δε για πρώτη φορά από τον Πατριάρχη Ιωάννη Δ'(582-595), τον γνωστό ως Νηστευτή, ο οποίος αναγνώρησε την ευρύτερη ποιμαντική ευθύνη της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως και τον υπερεθνικό χαρακτήρα της εντός της βυζαντινής κοινοπολιτείας Ορθοδόξων εκκλησιών. Με το Μεγάλο Σχίσμα του 1054 αναδεικνύεται η Κωνσταντινούπολη μόνη αυθεντία να διακονεί αυτές τις εκκλησίες ως «πρώτη μεταξύ ίσων». Όταν η Κωνσταντινούπολη έγινε πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, το 1453, ο τότε Οικ. Πατριάρχης Γεννάδιος Β' αναγνωρίστηκε ως εθνάρχης όλων των Ορθοδόξων λαών. Έκτοτε το Πατριαρχείο, ο χρυσός φάρος της Ορθοδοξίας, έγινε σύμβολο ενότητας διακονώντας τις Ορθόδοξες Εκκλησίες της Ανατολής, διατηρώντας τα πρωτεία που του απονεμήθηκαν επί Βυζαντίου και διαφυλάσσοντας μέχρι τις μέρες μας τον θεολογικό και μυστικό θησαυρό εκείνου του πολιτισμού. Η περίοδος της εν αιχμαλωσία Εκκλησίας, από τον 15ο μέχρι τον 19ο αιώνα χαρακτηρίζεται από την σταδιακή επιδείνωση των σχέσεων μεταξύ Ανατολικών και Δυτικών Εκκλησιών, την γοργή εξάπλωση του ιεραποστολικού έργου και από μία αξιοσημείωτη αναβίωση της θεολογικής γραμματείας. Τον 19ο αιώνα στην Ευρώπη ανθίζουν νέες εθνικές Εκκλησίες, παρ'όλο που η Ορθόδοξη

Εκκλησία απωθούσε τον θρησκευτικό εθνικισμό. Τον 20 ο αιώνα το Οικ. Πατριαρχείο επιμένει στην αδελφική συνεργασία των διαφόρων Ορθοδόξων Εκκλησιών μεταξύ τους και με τις άλλες Ομολογίες αλλά και θρησκείες. Στις μέρες μας στη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ανήκουν:

- Η Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως και οι τέσσερις μητροπόλεις του Πατριαρχείου στην Τουρκία : Χαλκηδόνος, Δέρκων, Ιμβρου και Τενέδου και Πριγκηποννήσων
- Οι τριάντα έξι Μητροπόλεις των Νέων Χωρών στη Βόρεια Ελλάδα, οι οποίες παραχωρήθηκαν προσωρινά για ποιμαντικούς λόγους στην Εκκλησία της Ελλάδος
- Η ημιαυτόνομη Αρχιεπισκοπή Κρήτης
- Οι πέντε Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου
- Η Αρχιεπισκοπή Αμερικής, η Αλβανική και Καρπαθο-ρωσική Αρχιεπισκοπή στις ΗΠΑ
- Η Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας, η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας
- Οι οκτώ Μητροπόλεις στην Ευρώπη (Γαλλίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Σουηδίας και Σκανδιναβίας, Βελγίου, Ελβετίας, Ιταλίας και Μάλτας, Ισπανίας και Πορτογαλίας)
- Οι τέσσερις Μητροπόλεις στην Ασία (Νέας Ζηλανδίας και Ιαπωνίας, Χονγκ Κονγκ, Κορέας, Σιγκαπούρης)
- Η Μητρόπολη Τορόντο
- Η Ουκρανική Μητρόπολη Καναδά
- Η Μητρόπολη Μπουένος Άιρες
- Η Μητρόπολη Μεξικού
- Οι Μητροπόλεις των Ουκρανών της Διασποράς
- Η Πατριαρχική Εξαρχία των Ρωσικών Ορθοδόξων Ενοριών στη Δυτική Ευρώπη
- Ένας αριθμός πατριαρχικών και σταυροπηγιακών μονών και ιδρυμάτων, όπως η μονή της Πάτμου, η μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους, τα ιστορικά μοναστήρια Βλατάδων και Αγίας Αναστασίας, και το Ίδρυμα Πατερικών Μελετών στη Θεσσαλονίκη, η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, το Ορθόδοξο Κέντρο στο Σαμπεζύ

'Για μας το Οικουμενικό Πατριαρχείο είναι κοσμοθεωρία και τρόπος ζωής', λέει ο Πατριάρχης. "Έμαθα από τρυφερή ηλικία να αναπνέω τον αέρα της οικουμένης, να αναγνωρίζω την ανάσα του θεολογικώς διαλέγεσθαι και να αγκαλιάζω τον κόσμο της εκκλησιαστικής συμφιλίωσης. Στα κατοπινά χρόνια, έμαθα ακόμη να εκτιμώ τον ανάλογο δεσμό που υφίσταται μεταξύ Εκκλησίας και Περιβάλλοντος. Ας αγαπούμε ο ένας τον άλλον. Ας μοιραζόμαστε ό,τι είναι χρήσιμο γιά να διαπαιδαγωγούνται οι άνθρωποι κατά Θεόν και να αγιάζεται η θεία δημιουργία προς δόξαν Θεού'.

Η δεύτερη θέση του Πατριάρχη, η οποία αναγράφεται και στο θεολογικό επίμετρο του μητροπολίτου Διοκλείας Καλλίστου Ware, στον επίλογο του βιβλίου, συνοψίζει την θεολογική βάση της Ορθόδοξης πίστης. Την ημέρα της εις διάκονον χειροτονίας του ο Πατριάρχης είπε μέσα του: 'Θα κοιτάζω γύρω μου και θα βλέπω τον Ιησού'. Η δυνατότητα να βλέπουμε τον Θεό στο πρόσωπο του αδελφού μας, η επίγνωση μας ότι είμαστε πλασμένοι κατ'εικόνα Θεού είναι το ουσιαστικότερο θεολογικό δίδαγμα της Ορθοδοξίας. Είναι η Συνάντηση με το Μυστήριο. Το Μυστήριο που συνέχει τα πάντα είναι η ιερή σχέση μεταξύ Θεού και ανθρώπου, αυτή η μυστηριακή συνάντηση στην οποία είμαστε όλοι κεκλημένοι διά της προσευχής και της λατρείας.

Η προσευχή, που δηλώνει σχέση και δεν νοείται αν αφαιρεθούν από αυτήν οι άλλοι και ο Θεός, πρέπει να βιώνεται προσωπικά, να μάς αγγίζει. Η λατρεία, που εκφράζεται μέσω των εικόνων που δηλώνουν την ψυχή μας, είναι ό,τι έχουμε κληρονομήσει από τους πρώτους αιώνες της Εκκλησίας, η παρακαταθήκη των αγίων Πατέρων και δασκάλων της Πίστεως. Η ίδια αίσθηση που ανακαλείται μέσα στο σπίτι όταν ο Ορθόδοξος Χριστιανός θυμιάζει τα εικονίσματα του- έχει ο Πατριάρχης ατελείωτες αναμνήσεις από την μητέρα του να θυμιάζει το εικονοστάσιο του σπιτιού τους στην Ίμβρο κάθε Σαββατόβραδο και κάθε παραμονή μεγάλης εορτής- αυτή και πάλι επανέρχεται όταν μπαίνοντας στην εκκλησία, ανάβει το κερί του μπροστά στις εικόνες και το βάζει δίπλα στα άλλα αναμμένα κεριά. Έτσι συνιστούμε την κοινότητα των πιστών, το ζωντανό σώμα του Χριστού. 'Μόνον', εξηγεί στη συνέχεια ο Πατριάρχης, 'αφού ανάψουμε το κερί μας και προσκυνήσουμε τις εικόνες μπορούμε να προχωρήσουμε και να μπούμε στο σώμα της εκκλησίας, εκεί όπου τα Χερουβείμ μυστικώς εικονίζοντες θα ψάλλουμε τον τρισάγιο ύμνο τη ζωοποιώ Τριάδι. Αυτό είναι το υπέρτατο μυστήριο που μας παραπέμπει στο < εν τω ναω εσώτες της δόξης Σου, εν ουρανών εσάναι νομίζομεν >'.

Δεμένη στενά με την προσευχή και την λατρεία είναι η νηστεία στην Ορθόδοξη πνευματική ζωή. 'Όταν νηστεύω', λέει ο Πατριάρχης, 'το κάνω μαζί με τους άλλους και για τους άλλους, έχοντας ως στόχο να τιμήσω το αίσθημα δικαιοσύνης για ό,τι έχουμε λάβει. Νηστεία είναι η οδός των ταπεινών εκείνων που αντλούν δύναμη από την προσευχή και ανακτούν την αίσθηση του θαύματος. Σημαίνει ότι αναγνωρίζουμε τον Θεό στο πρόσωπο όλων των ανθρώπων και σε όλα τα πράγματα και αποτιμούμε όλους και όλα υπό το φώς του Θεού'. Η νηστεία μάς θυμίζει ότι άλλοι πεινούν, μας θυμίζει τη δυστυχία που υπάρχει στον κόσμο και είναι εναλλακτική λύση του καταναλωτικού τρόπου ζωής των Δυτικών κοινωνιών. 'Νηστεύω σημαίνει μαθαίνω να δίνω, μαθαίνω να συνδέομαι κι όχι να διαχωρίζω την θέση μου' σημειώνει ο Πατριάρχης.

Μαζί με την προσευχή και την νηστεία χτίζουμε την σχέση μας με τον Θεό και διά μέσου των Μυστηρίων. Θα πρέπει να τα αντιλαμβανόμαστε σαν τον θείο σπόρο, σαν την εναγγάλιση του Θεού με τον άνθρωπο. Και στο Βάπτισμα και στο Χρίσμα, και στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας και στο Μυστήριο της Εξομολογήσεως και του Αγίου Ευχελαίου, αλλά και του Γάμου και της Χειροτονίας, ζούμε ιερές στιγμές όπου η ανθρωπότητα και η κτίση συναντούν τον υπερβατικό Θεό. 'Είναι τραγικό', τονίζει ο Πατριάρχης, 'ότι οι Χριστιανοί έχουν τόσο πολύ αποξενωθεί από την οδό των Μυστηρίων. Κάθε αναφορά μας στο Μυστήριο δεν συνδέεται πλέον με το νόημα της ζωής, ωστόσο όλα τα Μυστήρια αποτελούν ζωτικό μέρος της'. Οι μυστικοί θεολόγοι ήσαν πεπεισμένοι ότι και η δική μας σάρκα αποτελεί μυστήριο και ακόμη ότι ο κόσμος ολόκληρος αποτελεί μυστήριο.

Με την θεολογική αυτή προσέγγιση και την ευρεία αναφορά στη πνευματική ζωή που καλείται ο άνθρωπος μέσα στην Ορθόδοξη πίστη, φθάνουμε στην αγάπη του Πατριάρχη για το φυσικό περιβάλλον που την συνδέει άμεσα με την μυστηριακή διάσταση του κόσμου και της ζωής. Θυμάται στα παιδικά του χρόνια να συνοδεύει τον παπά του χωριού του σε μακρινά εξωκκλήσια, και να συνδέει την ομορφιά του ορεινού τοπίου με την λαμπρότητα της θείας Λειτουργίας. 'Διατηρώντας', λέει, 'άθικτο το φυσικό περιβάλλον, η ανθρωπότητα βρίσκει βαθειά πνευματική ειρήνη και ανάπαυση. Και σε μια ανθρωπότητα που καλλιεργείται πνευματικά από την ειρηνοποιό χάρη του Θεού, η φύση βρίσκει την αρμονική και σωστή θέση της'. 'Ωστόσο πρέπει να αναγνωρίσουμε την δική μας ευθύνη', τονίζει,

'μέσα στη Δυτική κοινωνία για τον κατακερματισμένο κόσμο μας, για την εκμετάλλευση και κατάχρηση της φύσης, για την αλλαζονική στάση μας έναντι όλων των ζωντανών πλασμάτων θεωρώντας ότι μόνο ο άνθρωπος κατοικεί σε αυτό τον κόσμο, για τον ασυγκράτητο ατομικισμό μας, για την φτώχεια που επικρατεί στην Αφρική και την Ασία, για την αδυναμία μας να μάθουμε να λέμε: Αρκετά!!'.

Χωρίς να παραθεωρούν οι πολιτικοί τα προβλήματα της περιβαλλοντικής κρίσης και χωρίς οι επιστήμονες να τα μεγεθύνουν, ο Πατριάρχης πιστεύει και διακηρύττει μαζί με τον Πάπα Ιωάννη Παύλο Β' αλλά στη συνέχεια και με τον Πάπα Βενέδικτο ΙΣΤ' ότι 'δεν είναι πολύ αργά.' Ότι είμαστε σε θέση να ξυπνήσουμε τον κόσμο από τον ύπνο της αδιαφορίας. 'Ότι έχουμε απίστευτες ιαματικές δυνάμεις και μέσα σε μια γενιά θα μπορούσαμε να πηδαλιουχήσουμε την γη προς το μέλλον των παιδιών μας'. Αυτή την έννοια έχουν ακριβώς τα διετή διεθνή, διαθρησκευτικά και διομολογιακά συμπόσια, από το 1995 μέχρι σήμερα, στο Αιγαίο, στη Μεσόγιο, στη Μαύρη Θάλασσα, στον ποταμό Δούναβη, στην Αδριατική, στη Βαλτική Θάλασσα, στον Αμαζόνιο, στον Αρκτικό Ωκεανό, και ακόμη πριν λίγα χρόνια στον ποταμό Μισσισιπί (που δεν περιλαμβάνεται στο βιβλίο γιατί πραγματοποιήθηκε το 2010), τα οποία οργανώνει ο Πατριάρχης, με συν-ανάδοχο σε κάποια από αυτά τον πρίγκηπα Φίλιππο του Εδιμβούργου, στις συμφιλιατικές προσπάθειες του να προαγάγει την περιβαλλοντική συνείδηση παγκοσμίως. 'Το έργο των ειρηνοποιών', λέει, 'είναι κοπιώδες και αργεί να αποδώσει. Είναι όμως η μόνη ελπίδα για την αποκατάσταση του ανθρωπίνου πόνου και για την προστασία του περιβάλλοντος. Εργαζόμενοι για αυτά τα θέματα και υπερβαίνοντας τις πολιτικές και θρησκευτικές διαφορές, μπορούμε να μεταμορφώσουμε τον συμπαντα κόσμο προς δόξαν Θεού και να αισθανόμαστε συνάμα ότι <μεθ'ημών ο Θεός>'.

Η στάσις αυτή όμως για την πίστη στο Θεό, που είναι δυνατόν να μεταμορφώσει την ζωή ενός ατόμου και να κατευθύνει μία ολόκληρη κοινωνία, δεν μπορεί να επιβληθεί δια της βίας σε κανέναν. Διαφορετικά θα χάναμε την ελευθερία μας, θα χάναμε την κατ'εικόνα Θεού δημιουργία μας. Η αληθινή ελευθερία από θεολογική άποψη είναι η θεία χάρις. Είναι αυτό που παίρνουμε ως Ορθόδοξοι όταν βγαίνουμε από την εκκλησία και μάς κάνει να βλέπουμε τον κόσμο διαφορετικά. Η μεταμόρφωση αυτή είναι η ελπίδα να σπάσει ο φαύλος κύκλος της φτώχειας και της αδικίας, να ανοίξει ο δρόμος της θυσίας και της γενναοδωρίας, να υπάρξει αληθινή μεταστροφή και μετάνοια.

Ο Πατριάρχης παρά ταύτα δεν διακατέχεται από την αφελή άγνοια της περιορισμένης επιρροής που μπορούν να ασκήσουν οι θρησκευτικοί ηγέτες για να φέρουν την ισορροπία στην παγκόσμια οικονομία. Όπως τόνισε στους συνέδρους του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ στο Νταβός τον Φεβρ. 1999, 'η οικονομία μάλλον πρέπει να τίθεται στην υπηρεσία του ανθρώπου κι όχι να θυσιάζεται η ανθρώπινη ευημερία στον βωμό της οικονομίας'. Πιστεύει ακόμη πως η παιδεία πρέπει να ελκύσει περισσότερο την προσοχή μας, διότι κοινότητες ολόκληρες και έθνη έχουν περιθωριοποιηθεί μέσα στην παγκόσμια οικονομία, επειδή οι άνθρωποι δεν μπορούν να επωφεληθούν από το θεμελιώδες δικαίωμα στην εκπαίδευση. Και ακόμη εξακολουθούμε να αγνοούμε τα κοινωνικά και ηθικά ζητήματα, ενώ επικεντρωνόμαστε μόνο στο οικονομικό πλαίσιο. 'Δεν πρέπει να μάς διαφεύγει,' προσθέτει, 'ότι οι κοινωνικές και ηθικές αξίες ενός κράτους προσδιορίζονται από τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνεται το ίδιο σε εκείνους που δεν έχουν ούτε ισχύ ούτε πλούτο. Ως

εκ τούτου οι θρησκευτικοί ηγέτες', καταλήγει, 'έχουν ιδιαίτερη υποχρέωση να μιλούν ευθαρσώς κάθε φορά που η ακατάσχετη παγκοσμιοποίηση επιφέρει αρνητικές συνέπειες'.

Στην τελευταία ενότητα του βιβλίου ο Πατριάρχης αναφέρεται στις ενέργειες του για τον διομολογιακό και διαθρησκευτικό διάλογο. Το Οικ. Πατριαρχείο από τον 16ο κιόλας αιώνα είχε προχωρήσει σε διάλογο με Λουθηρανούς θεολόγους, δεικνύοντας την γενικότερη φιλοσοφία του έναντι των άλλων εκκλησιών. Στον 20ο αιώνα οι ενέργειες αυτές επιταχύνονται ιδίως με την ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών και του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών. Συνεχίζονται ακόμη με αρκετούς διμερείς διαλόγους με άλλες χριστιανικές ομολογίες, όπως την Ρωμαιοκαθολική και Αγγλικανική Εκκλησία. Παράλληλα όμως το Οικ. Πατριαρχείο δρα ως γέφυρα μεταξύ Χριστιανών, Εβραίων και Μουσουλμάνων. Από το 1977 δραστηριοποιείται σε ένα διμερή διάλογο με την Εβραϊκή κοινότητα και από το 1992 με την Ισλαμική Κοινότητα.

Οι διάφορες διασκέψεις που γίνονται εδώ και είκοσι και πλέον χρόνια, όσα και τα χρόνια Πατριαρχείας του κ. Βαρθολομαίου, αναδεικνύουν ποικίλα θέματα πολιτικού, επιστημονικού, ακαδημαϊκού, οικονομικού και φυσικά διαθρησκευτικού ενδιαφέροντος. Μεταξύ αυτών κατέχουν ιδιαίτερη θέση οι ιστορικής σημασίας διαθρησκευτικές συνάξεις που είχε την χαρά να φιλοξενεί ή να επιχορηγεί ο ίδιος - στην Πόλη το 1994, στις Βρυξέλλες το 2001, στο Μπαχρέιν το 2002, στην Αθήνα το 2004 και πάλι στην Πόλη το 2005-. 'Αυτές οι συνάξεις άνοιξαν τα μάτια μας στην ποικιλομορφία των πολιτισμικών παραδόσεων', παραδέχεται ο Πατριάρχης, 'και διεύρυναν τον τρόπο θέασης του πλουραλισμού και της εκκοσμίκευσης, του ρατσισμού και του φονταμενταλισμού'.

'Γιά να συνυπάρξουμε', σημειώνει, 'πρέπει να επιθυμούμε συνάντηση διαλόγου κι όχι σύγκρουση! Βρισκόμαστε ίσως ενώπιον της μεγαλύτερης πρόκλησης της ανθρώπινης ιστορίας: να ισοπεδώσουμε τα τείχη που χωρίζουν την Ανατολή από την Δύση, τους Μουσουλμάνους από τους Χριστιανούς, όλες τις θρησκείες και όλες τις πολιτισμικές παραδόσεις του κόσμου μεταξύ τους. Ως οικονόμοι αυτής της μοναδικής και εξαιρετικής ιστορικής στιγμής πρέπει να γεφυρώσουμε το μεγάλο κενό και να αναγνωρίσουμε την κοινή ανθρώπινη ιδιότητα μας και τις κοινές αξίες μας. Αυτό ασφαλώς είναι και το πρότυπο που ο Θεός έχει κατά νουν γιά τον κόσμο'.

Εις πολλά έτη Δέσποτα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Ρέα Πουρνάρα

Γενεύη, 4 Δεκεμβρίου 2014

Σημ. Η κυρία Πουρνάρα είναι οικονομολόγος, απόφοιτος του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου, και έχει εργαστεί ως σύμβουλος και διευθυντικό στέλεχος στις ηγετικές εταιρίες συμβούλων του κόσμου στην Πόλη, την Αθήνα και την Γενεύη.